

КОНСТИТУЦІЙНО- ПРАВОВІ НОРМИ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 6

ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ

1. Конституція та її призначення. Джерела українського конституціоналізму.
2. Класифікація прав, свобод й обов'язків громадянина у розрізі української Конституції.
3. Тлумачення фахових статей Конституції України у контексті журналістської діяльності: ст. 3, ст. 10, ст. 15, ст. 21, ст. 28, ст. 32, ст. 34, ст. 54.

ТРОХИ ІСТОРІЇ

Термін конституція (лат. *constitutio* – устрій, будова) виник за часів Стародавнього Риму. Проте ідея конституціоналізму, практика прийняття основного закону держави зародилася у Новий час, в епоху становлення капіталізму.

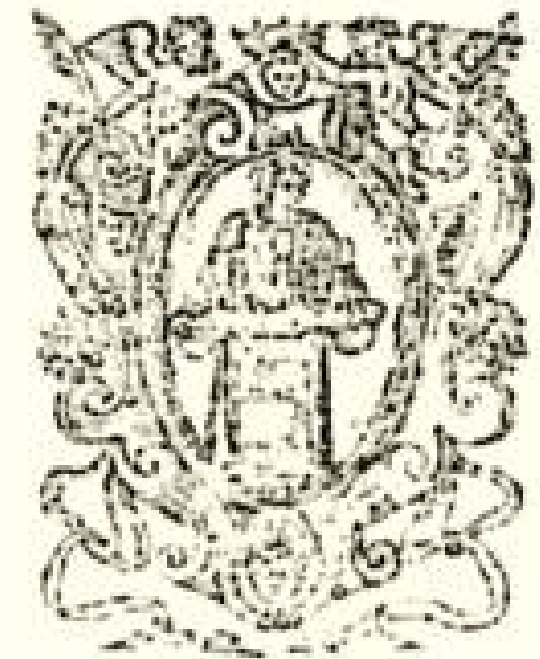
Найстарішою серед чинних писемних конституцій суверенних держав у світ постає Конституція Сан-Марино, прийнята у 1600 р.

STATUTA,
DECRETA,

AC
ORDINAMENTA
ILLVSTRIS REIPUBLICAE

AC PERPETVÆ LIBERTATIS

TERRÆ SANCTI MARINI

ARIMINI,

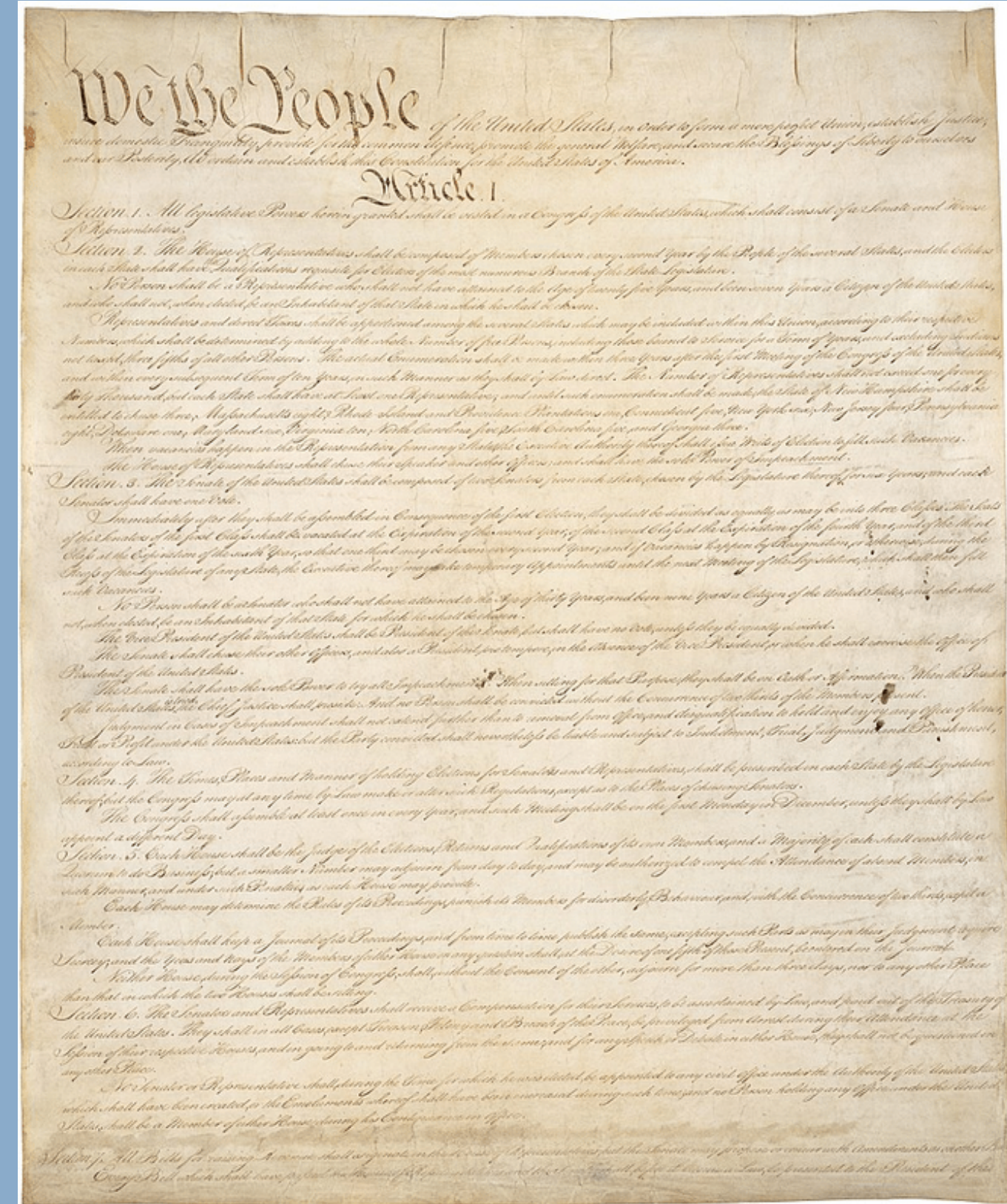
Ex Officina Typographica M. D. C.

In officina typographica

ТРОХИ ЦІКАВИХ ФАКТІВ

"Коли ми діждемося Вашингтона з новим і праведним законом? А діждемось-таки колись", - писав Т. Шевченко у 1857 р.

Основний закон США є одним з перших і одним з найстаріших (1787 р.), що діють донині у світі. До того ж це найкоротша конституція світу, що налічує 10 статей і 27 поправок - всього 4400 слів (для порівняння, конституція Індії містить 465 статей, 12 великих додатків, більше 70 поправок, складається з 117 369 слів)

ТРОХИ ЦІКАВИХ ФАКТІВ

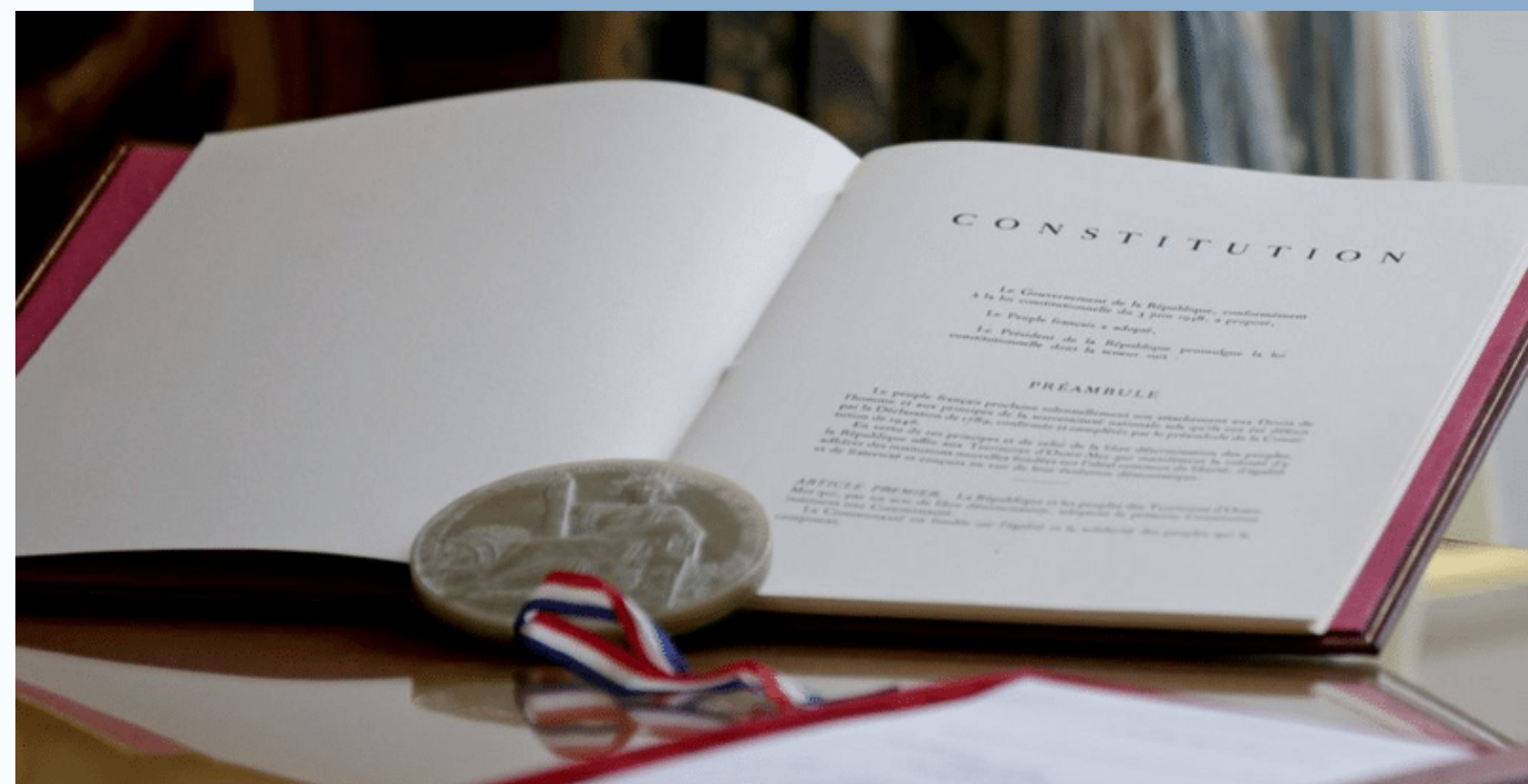
У Великій Британії до цього часу немає конституції як єдиного документу. Незважаючи на це, саме Британія вважається однією з вірцевих західних демократій.

На практиці права британців регламентуються як стародавніми статутами, так і прецедентним правом (рішення судів як приклад для подальшого тлумачення закону) і окремими конституційними угодами.

ТРОХИ ЦІКАВИХ ФАКТІВ

У Франції за останні 200 років сталося багато революцій та політичних криз, що призвело до постійної зміни конституцій. За цей час було ухвалено 16 конституцій, ще 6 проєктів обговорювались, але не набули чинності. Наразі у Франції діє конституція 1958 р.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

Конституція – це кодекс юридичних принципів, достатніх і необхідних для оптимальної організації і здійснення політичного життя; найважливіший письмовий нормативно-правовий акт, за допомогою народ чи державні органи встановлюють основні принципи устрою суспільства і держави, форми безпосередньої демократії, закріплюють права і свободи людини і громадянина.

ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

ОСНОВНІ ЕТАПИ

I ЕТАП - XI - XVIII СТ.

II ЕТАП - XIX - ПОЧАТОК XX СТ.

III ЕТАП- 20-30 ТІ РР. XX СТ.

IV ЕТАП - 90-ТІ РР. XX СТ. - ДОНІНІ

ПІДВАЛИНИ УКРАЇНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

28
ЧЕРВНЯ
**ДЕНЬ
КОНСТИТУЦІЇ
УКРАЇНИ**

Конституція незалежної України

28.06.1996

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Акт проголошення
незалежності України

24.08.1991

Конституційний
договір

1995

Конституційні закони
Карпатської України

15.03.1939

Програмні документи
УГВР

1944

Конституції
радянської доби

1919, 1929, 1937, 1978

Проекти Конституції
кирило-мефодіївців

1850

Програмні засади
українського політичного
руху початку ХХ ст.

1900

Конституції
Української революції

1918–1921

“Руська Правда”

XI–XII ст.

Литовські статuti

1529, 1566, 1588

Акти козацької
державності

2-га пол. XVII ст.

“Конституція”
Пилипа Орлика

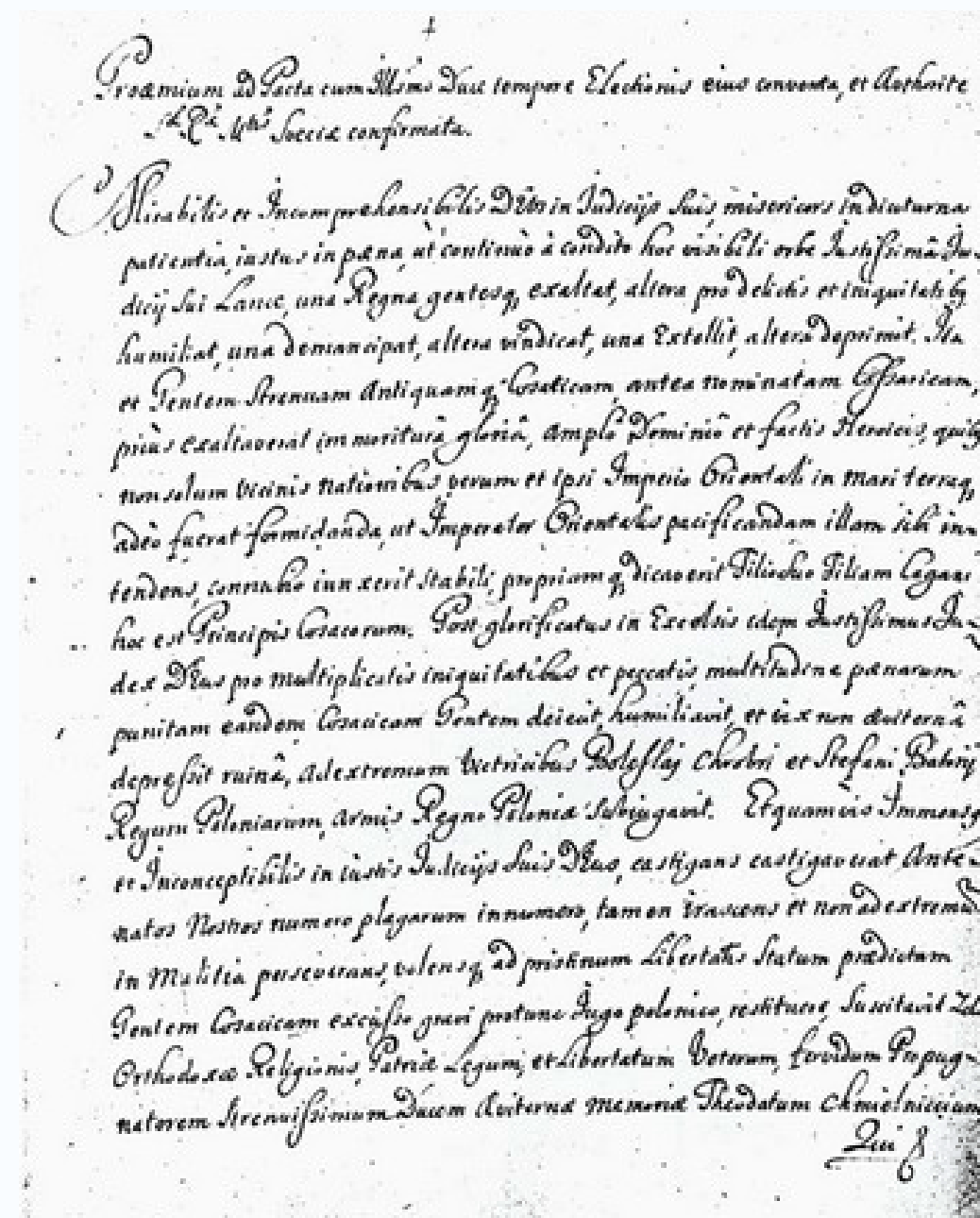

1710

КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА

Договір та Встановлення прав і вольностей Війська Запорозького та всього вільного народу Малоросійського між Ясновельможним гетьманом Пилипом Орликом та між Генеральною старшиною, полковниками, а також названим Військом Запорозьким, що за давнім звичаєм і за військовими правилами схвалені обома сторонами вільним голосуванням і скріплені найяснішим гетьманом урочистою присягою

Преамбула містить у собі стислий огляд української історії від найдавніших часів та, додатково, історичну доповідь про Київщину, в якій доводиться, що Росія не має на неї ніяких прав. Мова латинська.

Конституція Пилипа Орлика / Бендерська конституція, 1710

16 РОЗДІЛІВ

- державний устрій
- представницькі, виконавчі, судові органів влади
- виборча система
- права й обов'язки громадян

ПРОТЕКТОРАТ
ШВЕДСЬКОГО
КОРОЛЯ

ОБМЕЖЕННЯ
ВЛАДИ
ГЕТЬМАНА

ГЕНЕРАЛЬНА
РАДА /
ПАРЛАМЕНТ

ПРЕАМБУЛА

І незбагненний та неосяжний у правосудді своєму Бог, караючи, покарав наших предків незчисленними лихами. Проте, не до кінця прогнівившись, не на віки ворогуючи, а прагнучи, як за колишньої свободи, народ козацький з-під тяжкого на той час панування польського звільнити, висунув захисника святої православної віри, прав Вітчизни та стародавніх вольностей військових - звитяжного і хороброго гетьмана Богдана Хмельницького

КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА

КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА

ДИСКРИМІНАЦІЯ

Проживати іновірцям в Україні, а особливо зловір'ю юдейському, не дозволяти, а докладати всіх зусиль, щоб одна віра православна східного сповідання

КРИМ

"нам завжди необхідна сусідська дружба з Кримською державою, до чиеї допомоги Військо Запорізьке для оборони своєї не раз вдавалося..."
"дбати про відновлення давнього з Кримською державою братерства та єднання військового і підтвердження вічної приязні"

МОСКВА

Та держава Московська, шукаючи різні способи для утисків та знищення Війська Запорізького Низового, побудувала на власних землях та угіддях Війська то міста самарські, то фортеці по Дніпру, прагнучи чинити перешкоди Війську Запорізькому Низовому у рибних та звіриних промислах, завдавши тим самим нестерпної образи, праволомства та пригноблення.

КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА

ПРАВО НА КРИТИКУ

Якщо б хтось із генеральних осіб, полковників, генеральних радників, значного товариства чи інших військових урядників, особливо з черні, образив гетьманську честь чи в чомусь іншому провинився, то гетьман не має права сам покарати їх, а повинен буде подати до генерального військового суду кримінальну чи некримінальну справу.

КОРУПЦІЯ

Сам же Ясновельможний гетьман не повинен мати жодного відношення до військового скарбу і не витрачати ці кошти на власні потреби, а має задовольнятися прибутками й доходами, передбаченими для гетьманської особи і булави.

ЖІНКА

Вдови-козачки й осиротілі діти козацькі, двори козацькі й жінки в час відсутності козаків, які перебувають в походах або на якійсь іншій військовій службі, щоб до всяких громадських повинностей не притягалися і сплатою податків не обтяжувалися

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЄКТ М. МІХНОВСЬКОГО, "ОСНОВНИЙ ЗАКОН "САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ" СПІЛКИ НАРОДУ УКРАЇНСЬКОГО", 1905

СУВЕРЕННІСТЬ

"Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі" - девіз документу

УНІТАРНІСТЬ

- єдина Конституція
- єдина система вищих органів державної влади
- єдине громадянство
- єдина судова система територія України мала поділятись на 9 складових частин (земель)

ПРАВА

- право на особисту недоторканність
- право таємниці листування
- свободу особистого й сімейного життя
- право на судовий захист від неправомірних дій чиновників
- недоторканність житла
- право на об'єднання в організації
- право на особисті та колективні звернення), свободу совісті і релігії
- свобода науки та освіти
- свобода слова

КОНСТИТУЦІЯ М. ГРУШЕВСЬКОГО : КОНСТИТУЦІЯ УНР, 1918

СУВЕРЕННІСТЬ

Українська Народна Республіка, Україна... єсть державою суверенною, самостійною і ні від кого незалежною

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ

Не порушуючи єдиної своєї власти, УНР надає своїм землям, волостям і громадам праваширокого самоврядування, додержуючи принципу децентралізації

НАРОДОВЛАДДЯ

Суверенне право в Українській Народній Республіці належить народові України, цеб-то громадянам УНР всім разом

КОНСТИТУЦІЯ М. ГРУШЕВСЬКОГО : КОНСТИТУЦІЯ УНР, 1918

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

Актова, громадянська і політична правомочність громадянина УНР починається з 20 літ. Ніякої різниці в правах і обов'язках між чоловіком і жінкою право УНР не знає

СМЕРТНА КАРА

Громадянин УНР і ніхто інший на території її не може бути покараний смертю, ані відданий яким-небудь карам по тілу, або іншим актам, які понижують людську гідність, ані підпасти конфіскації майна, як карі.

НЕДОТОРКАНИСТЬ ЖИТЛА

Домашнє вогнище признається недоторканим. Ніяка ревізія не може відбутися безсудового наказу

КОНСТИТУЦІЯ М. ГРУШЕВСЬКОГО : КОНСТИТУЦІЯ УНР, 1918

СВОБОДА СЛОВА І СОВІСТІ

Громадянин УНРі ніхто інший на території не може бути обмежений в правах слова, друку, сумління, організації, страйку,

ТАЄМНИЦЯ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ

Установлюється листова тайна. Органам державної влади не вільно відкривати листівбез судового наказуінакше, як у випадках, законом означених

ЗАБОРОНА ДИСКРИМІНАЦІЇ

Громадяне в УНР рівні в своїх громадянських і політичних правах. Уродження, віра, національність, освіта, майно, оподаткування не дають ніяких привілеїв в них

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ ВІД 28 ЧЕРВНЯ 1996 РОКУ

І ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА

конституція постійного, писаного, демократичного, республіканського, унітарного, жорсткого типу

І УКРАЇНА

суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава

І ІННОВАЦІЯ

ст.3 КУ: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю

І СВОБОДА

вживається в конституційному тексті лише в його інструментальній якості

І МАКСИМАЛІЗМ

жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова і цензура заборонена

Базові поняття

УНІТАРНА ДЕРЖАВА

єдина цілісна держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають статусу державних утворень і не володіють суверенними правами

РЕСПУБЛІКА

(лат. res publica - справа громади) - форма державного правління, за якої верховна влада у державі (суверенітет) належить Народ

ЛЮДИНА

це суспільна біосоціальна психофізіологічна істота, яка наділена здатністю мислити, створювати і використовувати знаряддя праці, володіти членороздільною мовою і нормально розвиватися у спілкуванні із собі подібними

ГРОМАДЯНИН

людина, яка ідентифікує себе з певною країною, що породжує в неї певні духовно-моральні почуття щодо встановлених у ній порядків, її історії й культури, а також наділена відповідним юридичним статусом, що є підставою для володіння певними правами та свободами

Конституція України: класифікація прав

ОСОБИСТІ ПРАВА
І СВОБОДИ

ГРОМАДЯНСЬКІ
Й ПОЛІТИЧНІ
ПРАВА І
СВОБОДИ

ЕКОНОМІЧНІ,
СОЦІАЛЬНІ Й
КУЛЬТУРНІ
ПРАВА І
СВОБОДИ

ОБОВ'ЯЗКИ
ЛЮДИНИ І
ГРОМАДЯНИНА

ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

ДОДЕРЖАННЯ
КОНСТИТУЦІЇ
УКРАЇНИ ТА
ЗАКОНІВ УКРАЇНИ,
СТ. 68

ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ,
СТ. 17, 65

Військовій службі передусь
необхідність виконання
конституційного
військового обов'язку, що
передбачає проходження
громадянами України
військової служби
(добровільно чи за
призовом)

ШАНУВАННЯ
ДЕРЖАВНИХ
СИМВОЛІВ, СТ. 65

- Державний Прапор України
- Державний Герб України
- Державний Гімн України

ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

НЕЗАПОДІЯННЯ
ШКОДИ ПРИРОДІ,
КУЛЬТУРНІЙ
СПАДЩИНІ, СТ. 66

СПЛАТА ПОДАТКІВ І
ЗБОРІВ, СТ. 67

НЕПОСЯГАННЯ НА
ПРАВА І СВОБОДИ,
ЧЕСТЬ І ГІДНІСТЬ
ІНШИХ ЛЮДЕЙ, СТ.
68

1. податок на прибуток підприємств
- 18%
2. податок на доходи фізичних осіб
- 18%
3. податок на додану вартість - 20%
4. акцизний податок;
5. збір за першу реєстрацію
транспортного засобу - 3-5%
6. екологічний податок
7. рентна плата
8. МИТО

ОБОВ'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

ЗДОБУТТЯ ПОВНОЇ
ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ,
СТ. 53

ВЗАЄМНІ ОБОВ'ЯЗКИ
ПОДРУЖЖЯ, БАТЬКІВ І
ДІТЕЙ, СТ. 51

Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків.

ОСОБИСТІ ПРАВА І СВОБОДИ

- Право на вільний розвиток своєї особистості, ст. 23
- Право на життя, ст. 27
- Право на повагу до гідності, ст. 28
- Право на свободу та особисту недоторканність, ст. 29
- Недоторканність житла, ст. 30
- Таємниця комунікацій, ст. 31
- Право на недоторканність особистого і сімейного життя, ст. 32
- Свобода пересування, ст. 33
- Свобода думки і слова, ст. 34
- Свобода світогляду і віросповідання, ст. 35

ПРАВО НА ВІЛЬНИЙ РОЗВИТОК СВОЄЇ ОСОБИСТОСТІ, СТ. 23

Кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

ПРАВО НА ВІЛЬНИЙ РОЗВИТОК СВОЄЇ ОСОБИСТОСТІ, СТ. 23

1. Фізична особа має право на збереження своєї
 - національної,
 - культурної,
 - релігійної,
 - мовної самобутності,
 - а також право на вільний вибір форм та способів прояву своєї індивідуальності, якщо вони не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства.
2. право створювати й змінювати свою індивідуальність;
3. право вимагати захисту у разі будь-якого порушення права на індивідуальність, тобто можливість вимагати захисту у випадках, коли особі створюють перешкоди у реалізації цього права або коли вчиняють дії, якими порушується це право.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ

особисте немайнове благо фізичної особи, яке складає собою сукупність психічних властивостей, характерних рис і досвіду кожної особистості, що відрізняють її від інших індивідуумів

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ

зовнішній вигляд
(зовнішність,
фігура, фізичні
дані, одяг, зачіска
тощо, а також
сукупність усіх цих
елементів)

1. ГОЛОС - висота,
сила, тембр
звуків
2. мовлення
(наприклад,
невимова
окремих звуків,
говір, заїкання,
слова-паразити)

манера поведінки -
ставлення до
людей і речей,
наявність
моральних
принципів, звичок
та інших
особливостей
характеру

інтелектуальний,
культурний,
освітній рівень
(спілкування,
знання правил
гrecності,
дотепність,
кмітливість, хист
тощо)

ВОДНОЧАС

300 ЦК УКРАЇНИ

Фізична особа має право на збереження своєї національної, культурної, релігійної, мовної самобутності, а також право на вільний вибір форм та способів прояву своєї індивідуальності, якщо вони не заборонені законом та не суперечать моральним засадам суспільства.

Отже, окремі прояви індивідуальності можуть обмежуватися за певними критеріями (місцем, часом, специфікою діяльності тощо)

ГРОМАДЯНИ МАЮТЬ РІВНІ КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА І СВОБОДИ ТА Є РІВНИМИ ПЕРЕД ЗАКОНОМ, СТ. 24

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками:

- раси,
- кольору шкіри,
- політичних,
- релігійних та інших переконань,
- статі,
- етнічного та соціального походження,
- майнового стану,
- місця проживання,
- за мовними або іншими ознаками.

ГРОМАДЯНИ МАЮТЬ РІВНІ КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА І СВОБОДИ ТА Є РІВНИМИ ПЕРЕД ЗАКОНОМ, СТ. 24

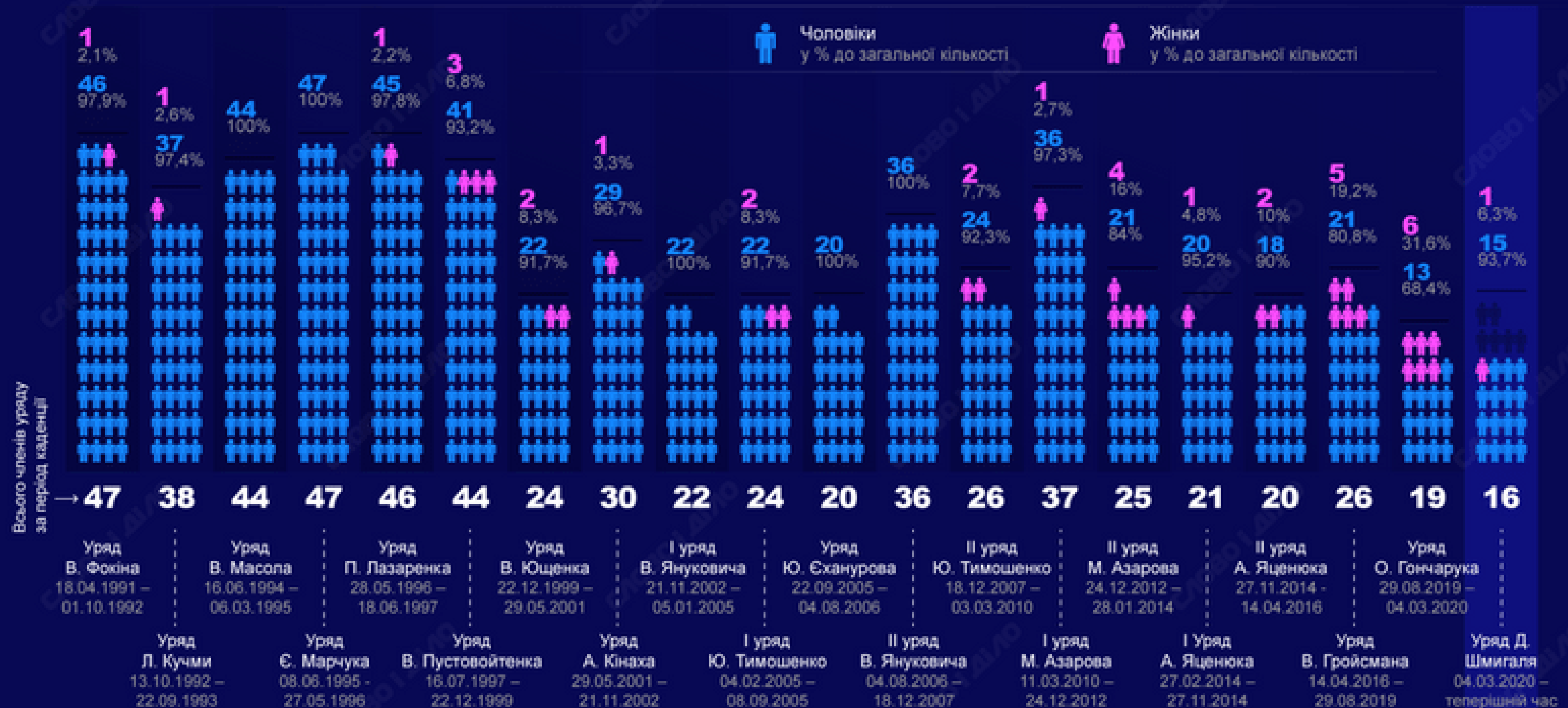
Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується:

- наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності,
- у здобутті освіти і професійній підготовці,
- у праці та винагороді за неї; с
- спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг;
- створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством;
- правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

НАСПРАВДІ

*українські жінки так і не досягли широкого
представництва у громадсько-політичному житті*

ГЕНДЕРНИЙ СКЛАД КМУ У 1991-2020 РОКАХ

Інфографіку створено за даними відкритих джерел інформації станом на 06.03.2020 року

СЛОВО І ДІЛО

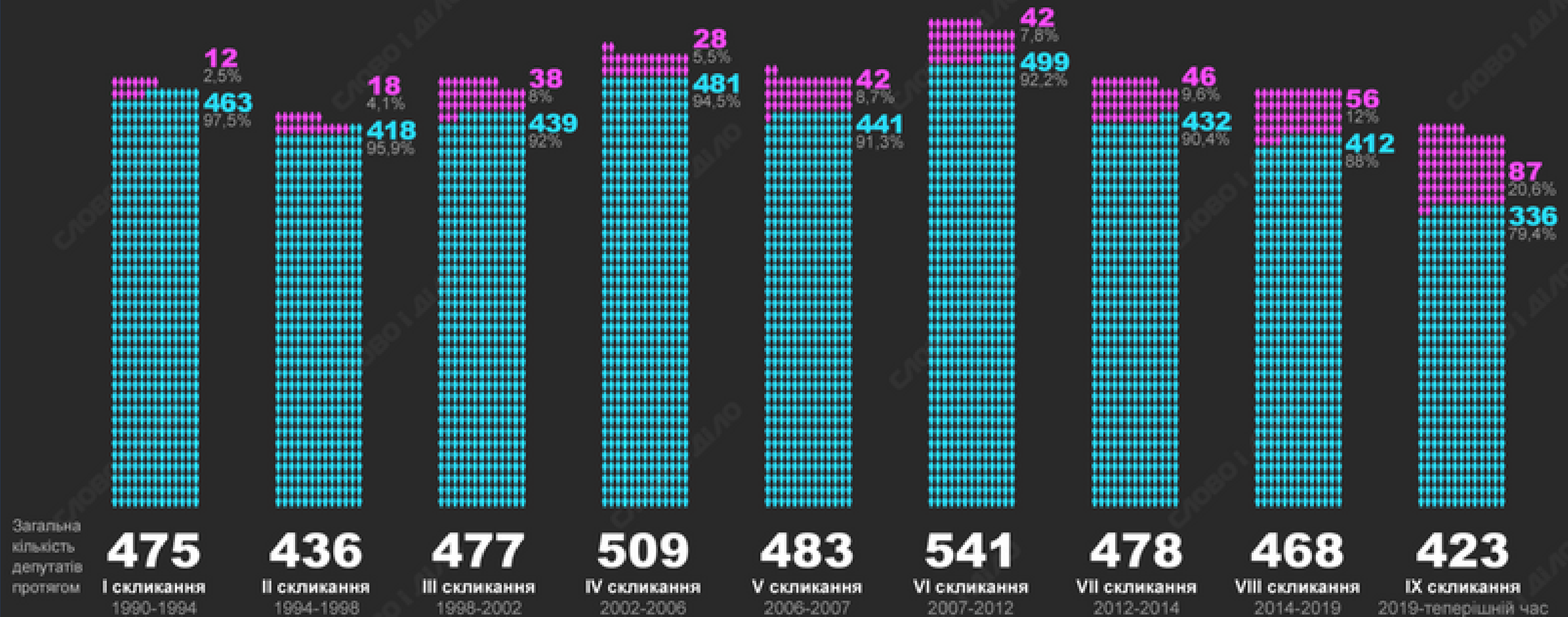
ГЕНДЕРНИЙ СКЛАД ВРУ У 1990-2020 РОКАХ

Чоловіки
у % до загальної кількості

Жінки
у % до загальної кількості

Загальна кількість депутатів протягом

Інфографіку створено за даними офіційного веб-порталу ВРУ станом на 05.03.2020 року

СЛОВО І ДІЛО

ЗУ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ, 2005

СЕКСУАЛЬНІ ДОМАГАННЯ

дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства

ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

дискримінація за ознакою статі - ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами або привілеями в будь-якій формі

ЗУ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ, 2005

НАСИЛЬСТВО ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті

КРИВДНИК

особа, яка
вчинила
насильство за
ознакою статі

ДИТИНА -КРИВДНИК

особа, яка не
досягла
вісімнадцятирічного
віку та вчинила
насильство за
ознакою статі

НЕ ВВАЖАЮТЬСЯ ДИСКРИМІНАЦІЄЮ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ:

- спеціальний захист жінок під час вагітності, пологів та грудного вигодовування дитини;
- обов'язкова строкова військова служба для чоловіків, передбачена законом;
- різниця в пенсійному віці для жінок і чоловіків, передбачена законом;
- особливі вимоги щодо охорони праці жінок і чоловіків, пов'язані з охороною їх репродуктивного здоров'я;
- позитивні дії.

A black and white photograph of a European city street. The image shows a narrow street lined with multi-story brick buildings. In the background, a bridge with a decorative arch spans over a canal. The sky is overcast. The overall tone is somber and historical.

КОНВЕНЦІЯ

Ради Європи про запобігання насильству стосовно
жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими
явищами, 2011

«НАСИЛЬСТВО СТОСОВНО ЖІНОК»

розуміється як порушення прав людини й форма дискримінації стосовно жінок та означає всі акти насильства стосовно жінок за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання стосовно жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті;

«ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО»

означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в лоні сім'ї чи в межах місця проживання або між колишніми чи теперішніми подружжями або партнерами, незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні

**СТАТТЯ 25. ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ НЕ МОЖЕ БУТИ ПОЗБАВЛЕНИЙ
ГРОМАДЯНСТВА І ПРАВА ЗМІНИТИ ГРОМАДЯНСТВО**

Громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі.
Україна гарантує піклування та захист своїм громадянам, які перебувають за її межами.

ЗУ ПРО ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ, 2001

ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

- 1) внаслідок виходу з громадянства України;
- 2) внаслідок втрати громадянства України;
- 3) за підставами, передбаченими міжнародними договорами України

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВТРАТИ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

- 1) добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття
- 2) набуття особою громадянства України на підставі статті 9 цього Закону внаслідок обману, свідомого подання неправдивих відомостей або фальшивих документів;
- 3) добровільний вступ на військову службу іншої держави, яка відповідно до законодавства цієї держави не є військовим обов'язком чи альтернативною (невійськовою) службою

СТАТТЯ 27. КОЖНА ЛЮДИНА МАЄ НЕВІД'ЄМНЕ ПРАВО НА ЖИТТЯ

Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя.

Обов'язок держави - захищати життя людини.

Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань.

ЗАХИСТ ЖИТТЯ ВІД ПРОТИПРАВНИХ ПОСЯГАНЬ

Право на самооборону — дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони

ЗАХИСТ ЖИТТЯ ВІД ПРОТИПРАВНИХ ПОСЯГАНЬ

Крайня необхідність — це вимушене заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам з метою усунення загрожуючої небезпеки, якщо вона в даній обстановці не могла бути усунена іншими засобами і якщо заподіяна шкода є рівнозначною або менш значною, ніж шкода відвернена

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

ПРАВО НА ЖИТТЯ

1. заборона позбавлення життя фізичної особи;
2. захист свого життя і здоров'я та інших осіб від протиправних посягань не забороненими законом засобами;
3. неможливість проведення медичних, наукових та інших дослідів щодо неповнолітньої, недієздатної особи чи без її вільної згоди;
4. заборона задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя;
5. недозволеність стерилізації щодо неповнолітньої особи та особлива вимога щодо порядку стерилізації недієздатної особи;
6. визначений порядок проведення операцій по штучному перериванню вагітності, штучного запліднення та перенесення зародка в організм жінки

СТАТТЯ 28. КОЖЕН МАЄ ПРАВО НА ПОВАГУ ДО ЙОГО ГІДНОСТІ

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим досліддам.

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ, СТ. 127

Катування, тобто умисне заподіяння сильного фізичного болю або фізичного чи морального страждання шляхом нанесення побоїв, мучення або інших насильницьких дій з метою примусити потерпілого чи іншу особу вчинити дії, що суперечать їх волі, у тому числі отримати від нього або іншої особи відомості чи визнання, або з метою покарати його чи іншу особу за дії, скоєні ним або іншою особою чи у скоєнні яких він або інша особа підозрюється, а також з метою залякування чи дискримінації його або інших осіб

КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ І ГІДНОСТІ ЛЮДИНИ ЩОДО
ЗАСТОСУВАННЯ БІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ: КОНВЕНЦІЯ ПРО
ПРАВА ЛЮДИНИ ТА БІОМЕДИЦИНУ ВІД 04 КВІТНЯ 1997 РОКУ

Наукове дослідження на людині може проводитися тільки за умови виконання усіх таких вимог:

відсутність альтернативи, ефективність якої була б аналогічною ефективності досліджень на людях

ризика, на які може наражатися така особа, мають бути сумірні потенційній користі від дослідження;

проект дослідження має бути затверджений компетентним органом після проведення незалежної експертизи його наукової цінності

особи, на яких проводяться дослідження, мають бути поінформовані про їхні права та гарантії

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правничою допомогою захисника

СТАТТЯ 30. КОЖНОМУ ГАРАНТУЄТЬСЯ НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА

Не допускається проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду.

У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, можливий інший, встановлений законом, порядок проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду і обшуку.

СТАТТЯ 30. КОЖНОМУ ГАРАНТУЄТЬСЯ НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА

Цивільний кодекс України. Стаття 379.

Поняття житла

Житлом фізичної особи є житловий будинок, квартира, інше жиле приміщення, призначені та придатні для постійного або тимчасового проживання в них.

СТАТТЯ 30. КОЖНОМУ ГАРАНТУЄТЬСЯ НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА

Кримінальний кодекс України

Стаття 162. Порушення недоторканності житла

1. Незаконне проникнення до житла чи до іншого володіння особи, незаконне проведення в них огляду чи обшуку, а так само незаконне виселення чи інші дії, що порушують недоторканність житла громадян, - караються штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

СТАТТЯ 30. КОЖНОМУ ГАРАНТУЄТЬСЯ НЕДОТОРКАННІСТЬ ЖИТЛА

Кримінальний кодекс України

Стаття 185

Інше, крім житла, володіння особи - це земельні ділянки, гаражі, погребі, Інші будівлі господарського, у т.ч. виробничого призначення, відокремлені від житлових будівель, будь-які інші об'єкти, щодо яких особа здійснює право володіння (наприклад, транспортний засіб)

СТАТТЯ 31. КОЖНОМУ ГАРАНТУЄТЬСЯ ТАЄМНИЦЯ ЛИСТУВАННЯ

Кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочиніві чи з'ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо.

СТАТТЯ 32. НІХТО НЕ МОЖЕ ЗАЗНАВАТИ ВТРУЧАННЯ В ЙОГО ОСОБИСТЕ І СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ

Не допускається збирання, зберігання,
використання та поширення конфіденційної
інформації про особу без її згоди, крім випадків,
визначених законом, і лише

- в інтересах національної безпеки,
- економічного добробуту
- прав людини.

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ № 2-РП/2012 ВІД 20.01.2012

Особистим життям фізичної особи є її поведінка у сфері особистісних, сімейних, побутових, інтимних, товариських, професійних, ділових та інших стосунків поза межами суспільної діяльності, яка здійснюється, зокрема, під час виконання особою функцій держави або органів місцевого самоврядування.

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ № 2-РП/2012 ВІД 20.01.2012

Сімейне життя - це особисті майнові та немайнові відносини між подружжям, іншими членами сім'ї, яке здійснюється на засадах, визначених у Сімейному кодексі України:

- кожна особа має право на повагу до свого сімейного життя;
- ніхто не може зазнавати втручання в його сімейне життя, крім випадків, встановлених Конституцією України;
- регулювання сімейних відносин здійснюється з урахуванням права на таємницю особистого життя їх учасників, їхнього права на особисту свободу та недопустимості свавільного втручання у сімейне життя

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ № 2-РП/2012 ВІД 20.01.2012

інформація про особисте та сімейне життя особи (персональні дані про неї) - це будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, а саме:

- національність,
- освіта,
- сімейний стан,
- релігійні переконання,
- стан здоров'я,
- матеріальний стан,
- адреса,
- дата і місце народження,
- місце проживання та перебування тощо,
- дані про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї,
- а також відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовому, інтимному, товариському, професійному, діловому та інших сферах життя особи, за винятком даних стосовно виконання повноважень особою, яка займає посаду, пов'язану зі здійсненням функцій держави або органів місцевого самоврядування

ЗУ ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ, 2014

ЧЛЕНИ СІМ'Ї:

- особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті з цього Закону, та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття - незалежно від спільного проживання із суб'єктом;
- будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті з цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюб

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ № 2-РП/2012 ВІД 20.01.2012

збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди державою, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами є втручанням в її особисте та сімейне життя. Таке втручання допускається винятково у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

СТАТТЯ 32. НІХТО НЕ МОЖЕ ЗАЗНАВАТИ ВТРУЧАННЯ В ЙОГО ОСОБИСТЕ І СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ

Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею.

СТАТТЯ 32. НІХТО НЕ МОЖЕ ЗАЗНАВАТИ ВТРУЧАННЯ В ЙОГО ОСОБИСТЕ І СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ

Кожному гарантується судовий захист права спростувувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації

СТ. 35 СВОБОДА СОВІСТІ/РЕЛІГІЇ

Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа - від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова.

Ніхто не може бути увільнений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання законів за мотивами релігійних переконань. У разі якщо виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінене альтернативною (невійськовою) службою.

Громадяни України мають право на альтернативну службу, якщо виконання військового обов'язку суперечить їхнім релігійним переконанням і якщо вони належать до діючих відповідно до законодавства релігійних організацій, віровчення яких не допускає користування зброєю.

Перелік таких релігійних організацій затверджується Кабінетом Міністрів України (ЗУ Про альтернативну військову службу)

Відповідно до постанови КМУ від 10.11. 1999 р. N 2066
Про перелік релігійних організацій, віровчення яких не
допускає користування зброєю:

1. Адвентисти-реформисти;
2. Адвентисти сьомого дня;
3. Євангельські християни;
4. Євангельські християни-баптисти;
5. Покутники;
6. Свідки Єгови;
7. Харизматичні християнські церкви (та церкви, прирівнені до них згідно із зареєстрованими статутами);
8. Християни віри євангельської (та церкви, прирівнені до них згідно із зареєстрованими статутами);
9. Християни євангельської віри;
10. Товариство Свідомості Крішні.

ГРОМАДЯНСЬКІ Й
ПОЛІТИЧНІ
ПРАВА ТА СВОБОДИ

Громадянські й політичні права та свободи

- ПРАВО НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАНЬ, СТ. 36
- ПРАВО НА УТВОРЕННЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ТА ГРОМАДСЬКИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ, СТ. 37
- ПРАВО БРАТИ УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ
ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ, СТ. 38
- ПРАВО ЗБИРАТИСЯ МИРНО, СТ. 39
- ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ, СТ. 40

СТ. 36. ПРАВО НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАНЬ

Стаття 36. Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України.

СТ. 36. ПРАВО НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАНЬ

На разі в Україні Міністерством юстиції
zareestrovano 365 політичних партій.

Громадських організацій - 25988 (Держстат, 2017)

ПРАВО НА УТВОРЕННЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, СТ. 37

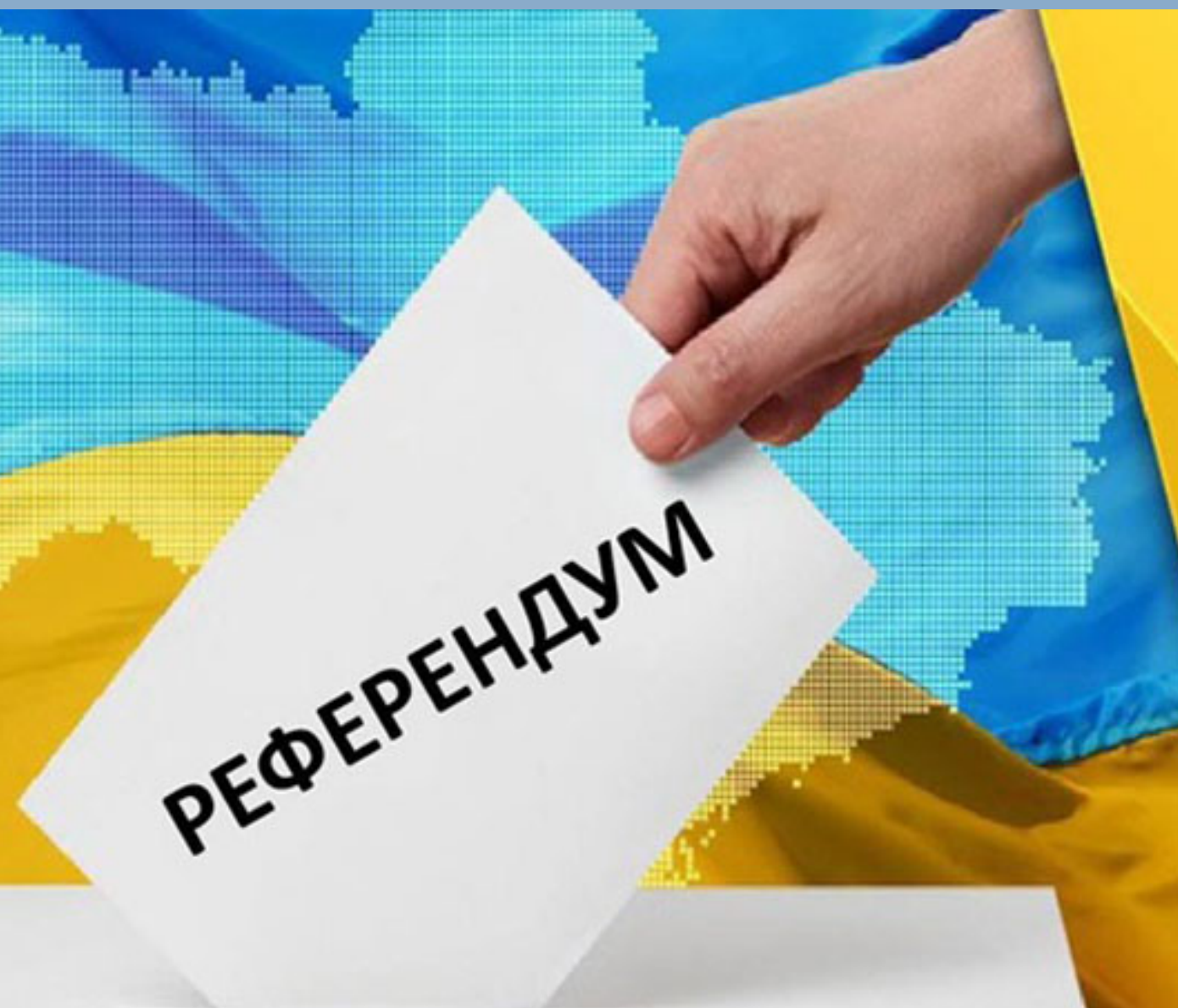
Утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких **спрямовані на**

- **ліквідацію незалежності України,**
- **зміну конституційного ладу насильницьким шляхом,**
- **порушення суверенітету і територіальної цілісності держави,**
- **підрив її безпеки,**
- **незаконне захоплення державної влади,**
- **пропаганду війни, насильства,**
- **на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі,**
- **посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняються.**

ПРАВО НА УТВОРЕННЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, СТ. 37

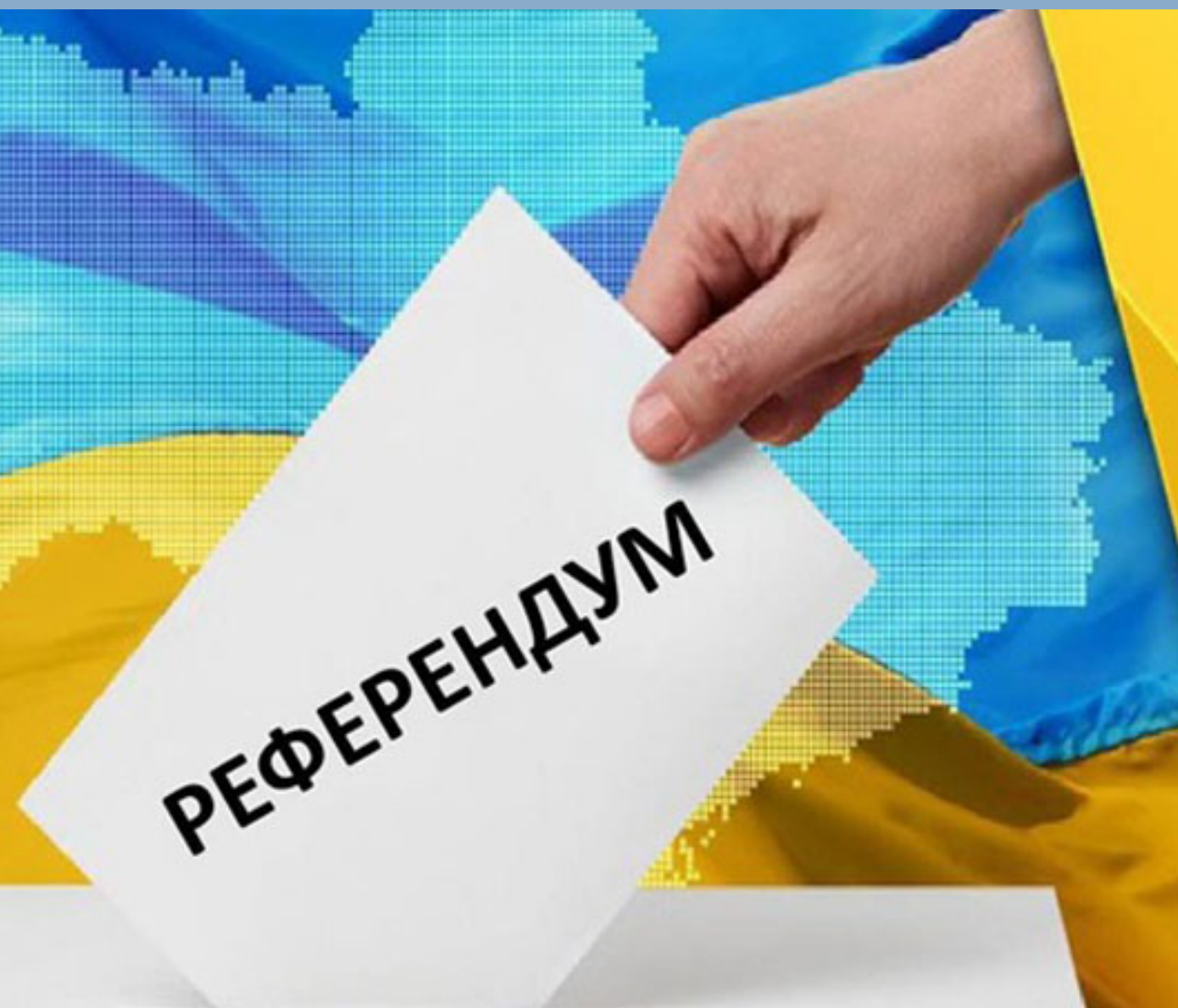

- Політичні партії та громадські організації не можуть мати воєнізованих формувань.
- Не допускається створення і діяльність організаційних структур політичних партій в органах виконавчої та судової влади і виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, а також на державних підприємствах, у навчальних закладах та інших державних установах і організаціях.
- Заборона діяльності об'єднань громадян здійснюється лише в судовому порядку.

ПРАВО БРАТИ УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ, СТ. 38

- Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
- Громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування.

ПРАВО БРАТИ УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ, СТ. 38

- Закон «Про всеукраїнський референдум» № 1135-ІХ, 26 січня 2021 року

ЗАКОН «ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ»

Предметом всеукраїнського референдуму можуть бути питання:

- 1) затвердження закону про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України;
- 2) загальнодержавного значення;
- 3) про зміну території України;
- 4) про втрату чинності законом України або окремими його положеннями.

ЗАКОН «ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ»

Не можуть бути предметом всеукраїнського референдуму питання:

- 1) що суперечать положенням Конституції України, загальновизнаним принципам і нормам міжнародного права;
- 2) що скасовують чи обмежують конституційні права і свободи людини і громадянина та гарантії їх реалізації;

ЗАКОН «ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ»

Не можуть бути предметом всеукраїнського референдуму питання:

- 3) спрямовані на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету, територіальної цілісності України, створення загрози національній безпеці України, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі;
- 4) щодо питань податків, бюджету, амністії;
- 5) віднесені Конституцією України і законами України до відання органів правопорядку, прокуратури чи суду.

3. На всеукраїнський референдум може виноситися одне питання.

Референдум вважається дійсним за голосування 3 млн. громадян

ПРАВО ЗБИРАТИСЯ МИРНО, СТ. 39

Громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

Обмеження щодо реалізації цього права може встановлюватися судом відповідно до закону і лише в інтересах національної безпеки та громадського порядку - з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

ОФІЦІЙНЕ ТЛУМАЧЕННЯ ПОЛОЖЕННЯ ЧАСТИНИ ПЕРШОЇ СТАТТІ 39, КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД

№ 4-РП/2001 ВІД 19.04.2000

- Тривалість строків завчасного сповіщення має бути у розумних межах і не повинна обмежувати передбаченого статтею 39 Конституції України права громадян на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій.
- Такі строки мають слугувати гарантією реалізації цього права громадян. Упродовж цього строку зазначені органи мають здійснити і ряд підготовчих заходів, зокрема, для забезпечення безперешкодного проведення громадянами зборів, мітингу, походу чи демонстрації, підтримання громадського порядку, охорони прав і свобод інших людей.
- У разі необхідності органи виконавчої влади чи місцевого самоврядування можуть погоджувати з організаторами масових зібрань дату, час, місце, маршрут, умови, тривалість їх проведення тощо.

ПРАВО НА ЗВЕРНЕННЯ, СТ. 40

- Усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк.

ЕКОНОМІЧНІ Й СОЦІАЛЬНІ ПРАВА

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.
- Право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом.
- Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної власності відповідно до закону.
- Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- Конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом.
- Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі.

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- Об'єктами права приватної власності можуть бути:
- а) жилі будинки, квартири, дачі, садові будинки;
- б) предмети особистого користування і домашнього господарства;
- в) продуктивна і робоча худоба;
- г) земельні ділянки і насадження на них;
- д) засоби виробництва і вироблена продукція;
- е) транспортні засоби;
- є) грошові кошти, акції, інші цінні папери;
- ж) інше майно споживчого і виробничого призначення

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- у власності громадян не можуть знаходитися:
 - 1) зброя, бойові запаси (крім мисливської та пневматичної зброї, та бойових запасів до них), бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси;
 - 2) вибухові речовини та засоби підривання, всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та устаткування для його виробництва;
 - 3) бойові отруйні речовини;
 - 4) наркотичні, психотропні, сильнодіючі засоби (за винятком тих, що отримуються громадянами за призначенням лікаря);

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- у власності громадян не можуть знаходитися:
 - 5) градобійні установки;
 - 6) державні еталони одиниць, фізичних величин;
 - 7) спеціальні технічні засоби негласного одержання інформації (це різноманітні системи виявлення, металодетектори, шу-могенератори тощо);
 - 8) електрошокові пристрої і спеціальні засоби, що застосовуються правоохоронними органами, крім газових пістолетів і револьверів та набоїв до них, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії.

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

Загальнодержавну власність складають:

- земля;
- майно, що забезпечує діяльність Верховної Ради України та утворених нею державних органів;
- майно Збройних Сил, органів державної безпеки, прикордонних і внутрішніх військ;
- оборонні об'єкти;
- єдина енергетична система;
- системи транспорту загального користування, зв'язку та інформації, що мають загальнодержавне значення;
- кошти державного бюджету;

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

- національний банк, інші державні банки та їх установи і створювані ними кредитні ресурси;
- державні резервні, страхові та інші фонди;
- майно вищих і середніх спеціальних навчальних закладів;
- майно державних підприємств;
- об'єкти соціально-культурної сфери

ПРАВО НА ВЛАСНІСТЬ, СТ. 41

Комунальна власність складається із:

- майна, що забезпечує діяльність відповідних Рад і утворюваних ними органів;
- коштів місцевих бюджетів;
- державного житлового фонду і об'єктів житлово-комунального господарства;
- майна закладів народної освіти, культури, охорони здоров'я, торгівлі, побутового обслуговування;
- майна підприємств;
- місцевих енергетичної системи, транспорту, системи зв'язку та інформації, включаючи націоналізоване майно, передане відповідним підприємствам, установам, організаціям;
- іншого майна, необхідного для забезпечення економічного і соціального розвитку відповідної території.

ПРАВО НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ, СТ. 42

- Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування обмежується законом.
- Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.
- Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.

ПРАВО НА ПРАЦЮ, СТ. 43

Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

ПРАВО НА ПРАЦЮ, СТ. 43

Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан.

ПРАВО НА ПРАЦЮ, СТ. 43

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах забороняється.

Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення.

Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

ПРАВО НА СТРАЙК, СТ. 44

- Ті, хто працює, мають право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів.
- Порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей.
- Ніхто не може бути примушений до участі або до неучасті у страйку.
- Заборона страйку можлива лише на підставі закону.

ПРАВО НА СТРАЙК, СТ. 44

- Страйк - це тимчасове колективне добровільне припинення роботи працівниками (невихід на роботу, невиконання своїх трудових обов'язків) підприємства, установи, організації (структурного підрозділу) з метою вирішення колективного трудового спору (конфлікту).

ПРАВО НА СТРАЙК, СТ. 44

Страйк застосовується як крайній засіб (коли всі інші можливості вичерпано) вирішення колективного трудового спору (конфлікту) у зв'язку з відмовою власника або уповноваженого ним органу (представника) задовольнити вимоги найманих працівників або уповноваженого ними органу, профспілки, об'єднання профспілок чи уповноваженого нею (ними) органу

ПРАВО НА ВІДПОЧИНОК, СТ. 45

- Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час.
- Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

ПРАВО НА ВІДПОЧИНОК, СТ. 45

- Статтею 50 КЗпП встановлено тривалість робочого часу 40 год. на тиждень. Це вважається робочим часом нормальної тривалості. Ця норма не може бути збільшена ні колективними, ні трудовими договорами. Меншу тривалість робочого часу підприємства можуть встановлювати при укладенні колективного договору.